

PAPEŽ FRANČIŠEK

»V tebi naj bo mir!«

Papeževe uvodne besede k ekumenski molitvi za mir

Dragi bratje, kot romarji smo prispeli v mesto Bari, ki ga lahko imenujemo »odprto okno proti Bližnjemu Vzhodu«. V srcih nosimo naše krajevne Cerkve, ljudstva in ljudi, ki jih je zadelo hudo trpljenje. Njim velja danes naša beseda: »Blizu smo vam«.

Dragi bratje, pristrčna hvala, ker ste tako velikodušno in brez odlašanja prišli semkaj. Zelo sem hvaležen tudi vam, ki ste naši gostitelji v tem mestu, mestu srečanj in gostoljubja. Na naši skupni poti nas podpira Božja Mati, ki jo tu častijo kot *Hodigitrio* – Tisto, ki ljudem kaže pot. Tukaj počivajo relikvije sv. Nikolaja, škofa z Vzhoda, čigar češčenje je razširjeno po vseh morjih sveta in prehaja meje med Cerkvami. Naj ta sveti čudodelnik posreduje za ozdravitev ran, ki jih tako mnogi ljudje nosijo v sebi. Na tem kraju naš pogled zre obzorje in se odpira na morje. Zato čutimo željo, da bi danes svojega duha in srce obrnili proti Srednjemu Vzhodu, ki velja za križišče civilizacij in zibelko velikih monoteističnih verstev. Z Vzhoda je namreč prišel k nam Gospod, »sonce, ki vzhaja z višave« (Lk 1,78). Od tam se je po vsem svetu razširila luč vere. Na Vzhodu so privreli na dan sveži vrelci duhovnosti in menišтва. Tam kristjani ohranjajo edinstvene starodavne obrede ter neprecenljivo bogastvo sakralne umetnosti in teologije, tam je doma dediščina velikih cerkvenih očetov naše vere. To izročilo je zaklad, ki ga je potrebno za vsako ceno ohranjati, saj so na Srednjem Vzhodu takorekoč korenine naših duš.

Toda te čudovite pokrajine je zlasti v zadnjih letih prekrilo gosto, črno pregrinjalo – to so vojne, nasilje, rušenje, zasedbe in razne oblike fundamentalizma, nasilno preseljevanje in zapuščanje domov. Ob vsem tem pa mnogi molčijo, mnogi drugi pa so celo vpleteni. Srednji Vzhod je postal področje, kjer ljudje zapuščajo svojo zemljo. Obstaja nevarnost, da bo tam dokončno izbrisana navzočnost naših bratov in sester po veri, s tem pa bo za vselej iznakaženo obličje teh pokrajin. Srednji Vzhod brez kristjanov ne bi bil več to, kar je bil doslej. Današnji dan zato začenjamo z molitvijo, da bi Božja svetloba razpršila temine sveta.

Pred sv. Nikolajem smo že prižgali »enoplamensko« svetilko, ki je znamenje ene Cerkve. Skupaj želimo danes prižgati tudi plamen upanja. Svetilke, ki jih bomo postavili, naj bodo znamenje luči, ki še sveti sredi noči. Kristjani so namreč luč sveta (prim. Mt 5,14) ne samo takrat, ko je vse naokoli svetlo, ampak se tudi v temnih trenutkih zgodovine ne predajo temini, ki vse obdaja in tako z oljem molitve in ljubezni nahranjajo stenj upanja. Ko namreč svoje roke v molitvi dvigamo proti nebu in ko podajamo roko bratu, ne da bi iskali lastne koristi, tedaj zažari in zasije ogenj Duha, Duha edinosti, Duha miru.

Združeni molimo in prosimo od Gospoda nebes za tisti mir, ki ga mogočniki na zemlji še niso uspeli najti. Od veletoka Nila do doline Jordana in čez, onkraj reke Orontes pa vse do Tigrisa in Evfrata naj odmeva krik psalma: »V tebi naj bo mir!« (Ps 122,8). Za brate, ki trpijo, in za prijatelje med vsemi ljudstvi in veroizpovedmi ponovimo: »V tebi naj bo mir!« S psalmistom še posebej prosimo za Jeruzalem, za to sveto mesto, od Boga ljubljeno in od ljudi ranjeno, nad katerim Gospod še vedno joče: »V tebi naj bo mir!«.

»Naj bo mir« – to je krik tolikih današnjih Abelov, krik, ki se dviga do Božjega prestola. Zaradi njih si ne moremo več dovoliti, tako na Srednjem Vzhodu kot kjer koli drugod po svetu, da bi govorili: »Sem mar jaz varuh svojega brata?« (1Mz 4,9). Brezbrižnost ubija, zato hočemo biti glas, ki nasprotuje temu, da bi ljudje umirali zaradi brezbrižnosti drugih.

Hočemo dati glas tistim, ki nimajo več glasu, tistim, ki lahko samo še požirajo solze. Srednji Vzhod danes joka, trpi in molči, medtem ko ga drugi teptajo v svojem hlepenju po moči in bogastvu. Za majhne, preproste, ranjene, za tiste, na strani katerih je Bog, se dviga naša prošnja: Naj bo mir! Naj »Bog vse tolažbe« (2 Kor 1,3), ki zdravi potrte v srcu in obvezuje njihove rane (prim. Ps 147,3) prisluhne danes naši molitvi.

Človeštvo, prisluhni kriku otrok!

Nagovor papeža Frančiška
ob sklepu ekumenskega pogovora

Dragi bratje in sestre, zelo sem hvaležen za vso izmenjavo misli, ki smo jo danes po Božji milosti doživeli. Kot bratje smo si pomagali vnovič odkrivati navzočnost kristjanov na Srednjem Vzhodu. Tamkajšnji kristjani bodo delovali toliko bolj preroško, kolikor bolj bodo pričevali za Jezusa, Kneza miru (prim. Iz 9,5). On ni potegnil meča, temveč je zahteval od svojih, naj ga spravijo nazaj v nožnico (prim. Jn 18,11).

Logika sveta, moči in zaslužka, površna in koristoljubna logika predstavlja skušnjavo tudi za bitje in žitje naše Cerkve. Naš greh je, da se naše življenje ne ujema z vero, in to zatemnjuje naše pričevanje. Zavedamo se, da se moramo vnovič spreobrniti k evangeliju, ki je poroštvo pristne svobode. To moramo storiti brez odlašanja, sedaj, v noči, ko Srednji Vzhod doživlja svoj smrtni boj.

Kakor je veljalo v tesnobni noči Getsemanija, velja tudi danes: ne beg (prim. Mt 26,56) ali meč (prim. Mt 26,52), ampak darovanje samega sebe po Gospodovem zgledu je napovedalo in pripravljalo svetlo zarjo velike noči. Vesela novica o Jezusu, križanem in vstalem iz ljubezni, vesela novica, ki je prišla do nas s Srednjega Vzhoda, je v teku stoletij osvojila srce človeka, ker se ni povezovala z močjo tega sveta, ampak z neoboroženo močjo križa.

Evangelij nas obvezuje, da se vsak dan spreobračamo in usklajujemo z Božjimi načrti, da samo v Njem najdemo gotovost in tolažbo, da ga oznanjamo vsem ljudem, ne glede na okoliščine. Vera preprostih kristjanov, ki je tako krepko zakoreninjena na Srednjem Vzhodu, je tisti vrelec, iz katerega moramo zajemati, da se odžejamo in očistimo. To se dogaja vsakokrat, ko se vračamo k izvirom, ko poromamo v Jeruzalem, v Sveto deželo, v svetišča po Egiptu, Jordaniji, Libanonu, Siriji, Turčiji in v druge svete kraje v teh pokrajinah.

Danes smo se med seboj bratsko pogovarjali in hrabрили. Ob tem smo spoznavali, da moramo vedno iskati priložnosti za srečanje in edinost, ne da bi se bali različnosti. Isto velja tudi za mir, ki ga je potrebno gojiti tudi v puščavi nasprotovanj, kajti naša edina možna izbira je mir. Miru ne bodo prinesla premirja, ki naj bi jih zagotavljali visoki zidovi in razkazovanje moči. Mir se rojeva tam, kjer je iskreno hotenje za poslušanje in dialog.

Prizadevamo si hoditi, moliti in delati ter prosimo, da bi umečnost srečevanja prevladala nad strategijami spopadov in bi grozeče razkazovanje simbolov moči nadomestila moč znamenj, ki vzbujajo upanje. Takšna znamenja so: ljudje dobre volje, ki pripadajo različnim veroizpovedim, a se kljub temu ne bojijo pogovarjati med seboj, sprejemati razloge sogovornika in se posvečati drug drugemu. Le če bomo poskrbeli, da nihče ne bo ostal brez kruha in dela, brez dostojanstva in upanja, se bodo kriki vojne spremenili v pesmi miru.

Da bi to dosegli, se morajo tisti, ki imajo oblast, končno in odločno postaviti v službo miru in ne v službo lastnih koristi. Dovolj je že kopičenja dobičkov pri nekaterih na račun mnogih. Dovolj je že zasedb dežel, ki delijo in trgajo narazen cela ljudstva. Dovolj je že tega, da se uveljavljajo delne resnice, ob katerih se izniči upanje ljudi. Dovolj je izrabljanja Srednjega Vzhoda za to, da tujci tam kujejo dobičke. Vojna je bič, ki nesrečno divja nad temi ljubljenimi pokrajinami. Žrtve vsega tega so predvsem revni ljudje.

Pomislimo na izmučeno Sirijo, še posebej na pokrajino Deraa. Tam so se vnovič razvneli spopadi, ki so povzročili velikansko število brezdomcev, izpostavljenih strašnemu trpljenju. Vojna je hči

nasilne nadvlade in revščine. Premagamo jo s tem, da se odpovemo logiki prevlade in izkoreninimo bedo.

Številne spore so podžgale tudi različne oblike fundamentalizma in fanatizma. Njihovi privrženci so pod krinko vere dejansko sramotili ime Boga, ki je mir, in preganjali brate, ki od nekdaj živijo skupaj z njimi. Nasilje pa se vedno »hrani« z orožjem. Ni mogoče dvigati glasu in govoriti o miru, če se hkrati v ozadju odvija nebrzdana tekma v oboroževanju. Gre za velikansko odgovornost, ki obtežuje vest narodov, še posebej najmočnejših. Ne smemo pozabiti dogodkov prejšnjega stoletja, ne smemo pozabiti lekcije Hirošime in Nagasakija. Pokrajine Vzhoda, kjer je v ta svet vstopila Beseda miru, se ne smejo spremeniti v prostranstva teme in gluhe tišine. Dovolj je že nepopustljivih nasprotovanj, dovolj je hlepenja po dobičku. Pri tem človek človeku več ne pogleda v obraz, čeprav od njega kupuje plin ter gorivo in se pri tem nič ne meni za skupni dom vseh ljudi in ne razmišlja o tem, kako ravno trgovina z energijo določa postave sobivanja med ljudstvi.

Da bi stopili na pot miru, se je treba ozreti na ljudi, ki prosijo, da bi mogli bratsko sobivati z drugimi. Treba je zagotoviti varnost vsem skupnostim, ne samo večinskim. Naj se na Srednjem Vzhodu na široko odpre pot pravici do skupnega državljanstva, pot, ki vodi do drugačne prihodnosti. Tudi kristjani so in morajo biti polnopravni državljani z enakimi pravicami.

Z veliko skrbjo, a obenem polni upanja, obračamo pogled na Jeruzalem, ki je mesto za vsa ljudstva, edinstveno in sveto mesto za kristjane, jude in muslimane z vsega sveta. Istovetnost in poklicanost Jeruzalema je potrebno ohranjati ne glede na različne prepire in napetosti. Njegov *status quo* zahteva spoštovanje v skladu s tem, kakor je določila mednarodna skupnost in kar so večkrat zahtevale krščanske skupnosti v Sveti deželi. Samo takšna rešitev, ki bo sad pogajanj med Izraelci in Palestinci, in ki jo bo sprejela in podpirala tudi skupnost držav, bo lahko pripeljala do trdnega in trajnega miru in bo zagotovila sobivanje dveh držav za dve ljudstvi.

Upanje ima obličje otrok. Na Srednjem Vzhodu že dolga leta velikansko število otrok objokuje nasilne smrti v družini in zre

pred seboj zasedeno domovino. Njihova edina prihodnost je beg. To je smrt upanja. Oči preštevilnih otrok že leta in leta gledajo ruševine namesto šolske table, njihova ušesa poslušajo oglušujoče bobnenje raket namesto veselega živžava otroških iger. Ljudje, prisluhnite vendar, prosim vas, kriku otrok, katerih usta oznanjajo Božjo slavo (prim. Ps 8,3). Šele takrat, ko bo svet obrisal njihove solze, bo vnovič našel svoje dostojanstvo.

Ne pozabimo vendar otrok! Z mislijo nanje bomo sedaj spustili v zrak bele golobe. Z njimi naj poleti kvišku naša želja po miru. Naj se naše hrepenenje po miru dvigne onkraj vsakega temnega oblaka. Naša srca naj bodo združena in usmerjena v nebo v pričakovanju, da se kot nekoč ob vesoljnem potopu vrne k nam nežna vejica upanja (prim. 1 Mz 8,11). In naj ne bo Srednji Vzhod več kakor bojni lok (arco di guerra), grozeče napet med celinami, temveč naj spet postane kakor Noetova ladja, ladja miru (arca di pace), ki nudi gostoljuben dom ljudstvom in verstvom.

Ljubljeni Srednji Vzhod, naj se iznad tebe umaknejo temine vojne, nadvlade, nasilja, fanatizmov, krivičnih dobičkov, izkoriščanja, revščine, neenakosti ter nepriznavanja pravic. »V tebi naj bo mir« (Ps 122,8). Vsi skupaj recimo: »V tebi naj bo mir«. V tebi naj bo pravičnost. Nad tabo naj počiva Božji blagoslov. Amen.

Prevedel dr. Bogdan Dolenc